

КОМИССАРОВА Наталя,

начальник кафедри державної безпеки факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України, полковник, кандидат юридичних наук, доцент

КРУТИКОВ Павло,

магістр 153М навчальної групи факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України

ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Критична інфраструктура є основою функціонування суспільства та економіки. Згідно з Законом України забезпечення безпеки цих об'єктів, є надзвичайно важливим завданням для забезпечення саме національної безпеки [1, р 2, ст 4]. У цій роботі розглянемо основні аспекти захисту об'єктів та їх роль у забезпеченні стабільності та безпеки держави.

Включаючи у себе об'єкти та системи, які визначені як найважливіші для функціонування суспільства та економіки. Вони можуть діяти та надають послуги в галузях енергетики, хімічної промисловості, оборонно-промислового комплексу, транспорту, інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, у банківському та фінансовому секторах та інші об'єкти, без яких можливе порушення нормального життя [1, р 3, ст 8].

Специфіка цих об'єктів вимагає високого рівня захисту, оскільки їхнє пошкодження може призвести до серйозних наслідків для країни також під час воєнного стану це є не лише відповідальним завданням, а і випробуванням для військових та правоохоронних організацій.

У сучасних реаліях, із зростанням кількості кіберзагроз, агресивними діями на міжнародній арені, змінами в кліматичних умовах, коли технологічний прогрес, терористичні атаки, геополітичні зміни та вторгнення РФ, ставлять перед нами нові виклики, підрозділи Національної Гвардії України, поліція та інші силові структури відіграють ключову роль [2, р.1, ст.2, ч.5/1]. Вони забезпечують фізичний захист об'єктів, виявлення та протидію кіберзагрозам, а також ефективну реакцію, координацію що дозволяє відповідати на загрози швидко та ефективно, стаючи невід'ємною ланкою в системі захисту національних інтересів та стабільності держави.

Для забезпечення комплексної та систематичної охорони, потрібен особливий підхід який включає різноманітні стратегії та заходи. Нижче представлені деякі варіанти захисту:

1. Фізичний захист:

Встановлення високоякісних систем відеоспостереження та контролю за доступом для фізичного захисту об'єктів.

Впровадження фізичних бар'єрів, таких як парканів, блок-пости, для обмеження доступу до критичних зон.

2. Кіберзахист:

Розділення мережі на сегменти для запобігання розповсюдженню кіберзагроз в разі вторгнення.

Встановлення та підтримка актуальних антивірусних та антималварних програм для захисту від кіберзагроз.

3. Технічний Моніторинг:

Використання систем IDS для реагування на незвичайні або підозрілі активності в мережі.

Постійний моніторинг функціонування об'єктів за допомогою сучасних технічних рішень[5].

4. Енергозабезпечення та Резервні Джерела:

Встановлення резервних електрогенераторів для надійного енергозабезпечення в разі аварії чи відключення електромережі.

Впровадження систем, які зменшують споживання енергії та підвищують енергоефективність об'єктів.

5. Антитерористичні Заходи:

Проведення регулярних тренувань та сценаріїв для перевірки готовності персоналу реагувати на терористичні загрози.

Активна співпраця з правоохоронними органами для обміну інформацією про можливі терористичні загрози.

6. Екологічний Захист:

Розробка та впровадження планів на випадок природних катастроф, таких як повені, землетруси та інші.

Створення систем попередження та евакуації для надійної реакції на природні катастрофи.

7. Міжнародна Співпраця:

Дотримання міжнародних стандартів та протоколів щодо захисту критичної інфраструктури.

Активна участь у міжнародних форумах та обмін досвідом з іншими країнами.

Також пропоную розглянути Іноземний досвід в охороні об'єктів критичної інфраструктури військовими засобами[7].

Вони включають в себе різні стратегії та технології, орієнтовані на забезпечення стійкості інфраструктурних об'єктів у воєнний період. Нижче представлені деякі аспекти цього досвіду:

1. Фортифікація та Підземні Споруди (Ізраїль): Захист Об'єктів під Землею де існує висока загроза тероризму та воєнних конфліктів, розробляють та

будують там споруди для збереження та функціонування критичних об'єктів у воєнний період.

2. Військовий Патрулювання (США): Сполучені Штати Америки використовують Системи Безпеки на Землі та в Повітрі, такі як військові патрульні та наглядові системи для захисту критичних інфраструктурних об'єктів, включаючи роботизовані системи та дрони.

3. Мінімізація Вразливостей (Швеція): У випадку шведського досвіду, акцент робиться на заходах протиповітряної оборони для зменшення вразливості об'єктів критичної інфраструктури перед можливими авіаційними загрозами.

4. Інтелектуальні Системи (Ізраїль): Системи Раннього Виявлення та Реагування, використовує інтелектуальні системи для раннього виявлення та автоматизованої реакції на потенційні загрози, включаючи системи розпізнавання обличчя та детектори вибухових речовин.

5. Швидкі Системи Евакуації та Реагування (Китай): Китай розвиває та вдосконалює системи швидкої евакуації та реагування для населення та персоналу критичних об'єктів у воєнних ситуаціях.

6. Системи Видозміни (Сполучене Королівство): Використання системи видозміни та камуфляжу для зменшення впізнаваності та забезпечення прихованості критичних об'єктів.

Співпраця України з іноземними країнами в охороні стратегічних об'єктів є дійсно таки ефективним елементом забезпечення національної безпеки та взаємної захисту. Україна є стороною багатьох міжнародних угод та конвенцій з питань безпеки, які стосуються стратегічних об'єктів. Це включає умови про ядерну безпеку, кібербезпеку, захист критичної інфраструктури тощо. Україна активно бере участь у міжнародних форумах та конференціях, що стосуються питань безпеки[7, п. 1, ч. 1/1]. Це надає можливість обміну досвідом та вивченню кращих практик в охороні стратегічних об'єктів. Співпрацюючи з іноземними партнерами у сфері оборони та військової техніки для забезпечення ефективного фізичного захисту стратегічних об'єктів та спільні військові тренування та вправи з іноземними арміями для підвищення рівня готовності.

Отже, охорона стратегічних об'єктів, має важливе значення для національного розвитку та безпеки і ця важливість стає все більш актуальною в умовах сучасного глобального середовища. Враховуючи широкий спектр загроз, з якими суспільство стикається, ефективний захист критичних об'єктів стає стратегічним завданням, на вирішення якого необхідно спрямовувати ресурси та зусилля.

Список використаних джерел:

1. ЗАКОН УКРАЇНИ від 27.05.2019 № 10328 (Одержаний ВР України) «Про критичну інфраструктуру та її захист»
2. НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Бірюков Д. С. Захист критичної інфраструктури: проблеми та перспективи

3. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)
4. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Національну гвардію України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 17, ст.594)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
5. Постанова КМУ від 09.10.2020 № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури», зі змінами від 29.12.2021, яка набула чинності 31.12.2021).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 р. № 821 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2022-%D0%BF#Text>
7. МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ наказ від 23 липня 2021 року N 218 «Про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України»
<https://ips.ligazakon.net/document/MUS35815>